

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र /विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
  - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
  - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
  - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
  - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
  - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
  - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
  - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
  - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सुरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
  - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न× २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. सिंचाई प्रणाली र नेपालमा सिंचाईको अवस्था
  - १.१ सिंचाई प्रणालीको परिभाषा
  - १.२ सिंचाई प्रणालीका अवयवहरू
    - १.२.१ पानीको श्रोत र मुहान,
    - १.२.२ मूल नहर, शाखा नहर, प्रशाखा नहर,
    - १.२.३ खेतका कूलो कुलेसाहरू,
    - १.२.४ पानी नियन्त्रण संरचाहरू (डाइभर्सन संरचना, इन टेक, हेड रेगुलेटर, क्रस रेगुलेटर, इस्केप, साइफन, अक्वाडक्ट, आउटलेट ई)
  - १.३ मुख्य सिंचित वालीहरू
  - १.४ सिंचित क्षेत्र (भौगोलिक र बिकाश क्षेत्रको आधारमा)
    - १.४.१ सतह सिंचाई र भूमिगत सिंचाई प्रणाली
    - १.४.२ सरकार, संयुक्त र किसान व्यवस्थित सिंचाई प्रणाली
    - १.४.३ साना, मझौला, ठूला र बृहत सिंचाई प्रणाली
२. पानी वितरण, पानी मापन विधि र सिंचाइ पानी व्यवस्थापन
  - २.१ पानी वितरण सम्बन्धी निर्णय प्रक्रिया
  - २.२ पानी वितरण तालिका र पानी वितरण प्रकृया
  - २.३ पानी वितरण अनुगमन र प्रतिवेदन
  - २.४ पानी नोक्सानी Seepage, Deep Percolation, Evaporation, run off losses
  - २.५ दक्षता (कूलो, खेतको पानी प्रयोग, प्रणाली)
  - २.६ पानी मापनको महत्व र पानी मापनको विभिन्न तरीकाहरू
  - २.७ वेग क्षेत्रफल तरिकाबाट पानी मापन विधि
  - २.८ वालीको लागी पानीको आवश्यकता
  - २.९ मुख्य वालीको संवेदनशील अवस्थाहरू
  - २.१० पानी प्रयोग र पानी व्यवस्थापनको लागि गरिने मुख्य कामहरू
  - २.११ पानीको निकास
३. माटोको भौतिक गुणहरू र खेतमा पानी लगाउने तरीका
  - ३.१ माटोको Texture
  - ३.२ माटोको चिस्यानको स्तर: (सन्तृप्त चिस्यान, फिल्ड क्यापसिटि, विरुवा ओइलाउने विन्दु)
  - ३.३ विरुवाको लागि उपलब्ध पानी
  - ३.४ माटो चिस्यान नाप्ने तरीका
  - ३.५ खेतमा पानी लगाउने तरीका
    - ३.५.१ चेक वेसिन सिंचाई
    - ३.५.२ बोर्डर सिंचाई
    - ३.५.३ ड्याड. सिंचाई
    - ३.५.४ फोहरा सिंचाई
    - ३.५.५ थोपा सिंचाई
    - ३.५.६ ढिकी पम्प

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.५.७ प्लाष्टिक पोखरी
- ३.५.८ घैटे सिंचाई
- ३.५.९ Multiple Use System (MUS)

४. आर्थिक व्यवस्थापन र सिंचाई सेवा शूलक

- ४.१ आमदानी खर्चको हिसाव (सिंचाई सेवा शूलक, सदशयता शूलक, जरिमाना ई)
- ४.२ खर्चको हिसाव
- ४.३ वार्षिक बजेट
- ४.४ योजनाको सार्वजनिक समिक्षा र लेखा परीक्षण
- ४.५ सिंचाई सेवा शूलक
  - ४.५.१ यसको महत्व
  - ४.५.२ सिंचाई सेवा शूलक तोक्ने आधार
  - ४.५.३ सिंचाई सेवा शूलक सम्बन्धी प्रमुख मुद्दाहरू

५. सिंचाईको प्रभाव मुल्यांकन र नाप नक्सांकन

- ५.१ खेतको उत्पादन र उत्पादकत्व
- ५.२ वाली कटान विधी crop cut survey
- ५.३ वाली चक्र cropping pattern
- ५.४ वाली सघनता cropping Intensity
- ५.५ नाप नक्सांकन
  - ५.५.१ लम्बाइ
  - ५.५.२ क्षेत्रफल
  - ५.५.३ आयतन
  - ५.५.४ नक्सांकन सम्बन्धी सामान्य ज्ञान

६. उपभोक्ता समिति, सामाजिक परिचालन, समूह र द्वन्द व्यवस्थापन

- ६.१ जल उपभोक्ता समिति
  - ६.१.१ विधान
  - ६.१.२ साधारण सभा र कार्य समिति गठन
  - ६.१.३ पदाधिकारीहरूका काम कर्तव्य अधिकार
  - ६.१.४ आर्थिक व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
  - ६.१.५ पानी व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
- ६.२ सामाजिक परिचालन
  - ६.२.१ सामाजिक परिचालन किन रु
  - ६.२.२ सामाजिक परिचालनका खुडकिलाहरू
  - ६.२.३ सामाजिक परिचालकको भूमिका
- ६.३ सामूदायिक नेतृत्व र सामूहिक छलफल
  - ६.३.१ असल नेतृत्वका गुणहरू
  - ६.३.२ नेतृत्व विकास
  - ६.३.३ बैठक व्यवस्थापन
  - ६.३.४ माइन्यूट
- ६.४ समूह र द्वन्द व्यवस्थापन
  - ६.४.१ द्वन्दका प्रकार
  - ६.४.२ द्वन्दका कारण

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ६.४.३ द्वन्द समाधान शैली
- ६.५ सूचना व्यवस्थापन
- ६.५.१ बैठकको निर्णयको सूचना प्रवाह
- ६.५.२ उपभोक्ताको गुनासो संकलन
- ६.५.३ सूचना प्रवाहका विभिन्न तरीकाहरु
७. गुणस्तरिय निर्माण र सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
- ७.१ गुणस्तरिय निर्माण
- ७.१.१ सिमेन्टको जोडाइवाट ईटा वा ढुंगाको गारो
- ७.१.२ ढलाई गर्ने काम
- ७.१.३ सुख्खा ढुंगाको गारो
- ७.१.४ ग्यावियन बाकसमा ढुंगाभर्ने काम
- ७.१.५ माटोको काम खन्ने पुर्ने
- ७.२ सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
- ७.२.१ नियमित मर्मत संभार
- ७.२.२ आकस्मिक मर्मत संभार
- ७.२.३ मर्मत सम्भार योजना तर्जुमा
- ७.३ समुदायबाट हुने निर्माण तथा मर्मत कार्य
- ७.३.१ निर्माण सामग्री तथा औजार
- ७.३.२ दक्ष कामदारले गरेको काम र खर्चको विवरण
- ७.३.३ जन सहभागिताबाट भएको काम र खर्चको विवरण
- ७.३.४ वातावरणीय पक्ष
- ७.३.५ योजना सुपरिवेक्षण (प्राविधिक र सामाजिक)
- ७.३.६ योजना सम्पन्न प्रतिवेदन
८. नीति नियम
- ८.१ राष्ट्रिय कृषि नीति
- ८.२ सिंचाई नीति
- ८.३ सिंचाई नियमावली

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयवस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8
प्रश्न संख्या	5	5	4	4	3	3	3	3

द्वितीय पत्र (Paper II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. सिंचाई प्रणाली र नेपालमा सिंचाईको अवस्था
  - १.१ सिंचाई प्रणालीको परिभाषा
  - १.२ सिंचाई प्रणालीका अवयवहरू
    - १.२.१ पानीको श्रोत र मुहान,
    - १.२.२ मूल नहर, शाखा नहर, प्रशाखा नहर,
    - १.२.३ खेतका कूलो कुलेसाहरू,
    - १.२.४ पानी नियन्त्रण संरचाहरू (डाइभर्सन संरचना, इन टेक, हेड रेगुलेटर, क्रस रेगुलेटर, इस्केप, साइफन, अक्वाडक्ट, आउटलेट ई)
  - १.३ मुख्य सिंचित वालीहरू
  - १.४ सिंचित क्षेत्र (भौगोलिक र बिकाश क्षेत्रको आधारमा)
    - १.४.१ सतह सिंचाई र भूमिगत सिंचाई प्रणाली
    - १.४.२ सरकार, संयुक्त र किसान व्यवस्थित सिंचाई प्रणाली
    - १.४.३ साना, मझौला, ठूला र बृहत सिंचाई प्रणाली
२. पानी वितरण, पानी मापन विधि र सिंचाई पानी व्यवस्थापन
  - २.१ पानी वितरण सम्बन्धी निर्णय प्रक्रिया
  - २.२ पानी वितरण तालिका र पानी वितरण प्रकृया
  - २.३ पानी वितरण अनुगमन र प्रतिवेदन
  - २.४ पानी नोक्सानी Seepage, Deep Percolation, Evaporation, run off losses
  - २.५ दक्षता (कूलो, खेतको पानी प्रयोग, प्रणाली)
  - २.६ पानी मापनको महत्व र पानी मापनको विभिन्न तरीकाहरू
  - २.७ वेग क्षेत्रफल तरिकाबाट पानी मापन विधि
  - २.८ वालीको लागी पानीको आवश्यकता
  - २.९ मुख्य वालीको संवेदनशील अवस्थाहरू
  - २.१० पानी प्रयोग र पानी व्यवस्थापनको लागि गरिने मुख्य कामहरू
  - २.११ पानीको निकास
३. माटोको भौतिक गुणहरू र खेतमा पानी लगाउने तरीका
  - ३.१ माटोको Texture
  - ३.२ माटोको चिस्यानको स्तर: (सन्तृप्त चिस्यान, फिल्ड क्यापसिटि, बिरुवा ओइलाउने विन्दु)
  - ३.३ बिरुवाको लागि उपलब्ध पानी
  - ३.४ माटो चिस्यान नाप्ने तरीका
  - ३.५ खेतमा पानी लगाउने तरीका
    - ३.५.१ चेक वेसिन सिंचाई
    - ३.५.२ बोर्डर सिंचाई
    - ३.५.३ ड्याड. सिंचाई
    - ३.५.४ फोहरा सिंचाई

लोक सेवा आयोग
नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर
पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.५.५ थोपा सिंचाई
- ३.५.६ ढिकी पम्प
- ३.५.७ प्लाष्टिक पोखरी
- ३.५.८ घैटे सिंचाई
- ३.५.९ Multiple Use System (MUS)

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

- ४. **आर्थिक व्यवस्थापन र सिंचाई सेवा शुल्क**
  - ४.१ आम्दानी खर्चको हिसाव (सिंचाई सेवा शुल्क, सदस्यता शुल्क, जरिमाना ई)
  - ४.२ खर्चको हिसाव
  - ४.३ वार्षिक बजेट
  - ४.४ योजनाको सार्वजनिक समिक्षा र लेखा परीक्षण
  - ४.५ सिंचाई सेवा शुल्क
    - ४.५.१ यसको महत्व
    - ४.५.२ सिंचाई सेवा शुल्क तोक्ने आधार
    - ४.५.३ सिंचाई सेवा शुल्क सम्बन्धी प्रमुख मूद्दाहरु
- ५. **सिंचाईको प्रभाव मुल्यांकन र नाप नक्सांकन**
  - ५.१ खेतको उत्पादन र उत्पादकत्व
  - ५.२ बाली कटान विधी crop cut survey
  - ५.३ बाली चक्र cropping pattern
  - ५.४ बाली सघनता cropping intensity
  - ५.५ नाप नक्सांकन
    - ५.५.१ लम्बाइ
    - ५.५.२ क्षेत्रफल
    - ५.५.३ आयतन
    - ५.५.४ नक्सांकन सम्बन्धी सामान्य ज्ञान
- ६. **उपभोक्ता समिति, सामाजिक परिचालन, समूह र द्वन्द व्यवस्थापन**
  - ६.१ जल उपभोक्ता समिति
    - ६.१.१ विधान
    - ६.१.२ साधारण सभा र कार्य समिति गठन
    - ६.१.३ पदाधिकारीहरुका काम कर्तव्य अधिकार
    - ६.१.४ आर्थिक व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
    - ६.१.५ पानी व्यवस्थापन नीति नियम तर्जुमा र अनुगमन
  - ६.२ सामाजिक परिचालन
    - ६.२.१ सामाजिक परिचालन किन र
    - ६.२.२ सामाजिक परिचालनका खुडकिलाहरु
    - ६.२.३ सामाजिक परिचालकको भूमिका
  - ६.३ सामूदायिक नेतृत्व र सामूहिक छलफल
    - ६.३.१ असल नेतृत्वका गुणहरु

लोक सेवा आयोग

नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा, एग्री इरिगेसन समूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, ना.प्रा.स./एसोसियसन अर्गनाइजर पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ६.३.२ नेतृत्व विकास
- ६.३.३ बैठक व्यवस्थापन
- ६.३.४ माइन्सूट
- ६.४ समूह र द्वन्द व्यवस्थापन
  - ६.४.१ द्वन्दका प्रकार
  - ६.४.२ द्वन्दका कारण
  - ६.४.३ द्वन्दसमाधान शैली
- ६.५ सूचना व्यवस्थापन
  - ६.५.१ बैठकको निर्णयको सूचना प्रवाह
  - ६.५.२ उपभोक्ताको गुनासो संकलन
  - ६.५.३ सूचना प्रवाहका विभिन्न तरीकाहरू
- ७. गुणस्तरिय निर्माण र सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
  - ७.१ गुणस्तरिय निर्माण
    - ७.१.१ सिमेन्टको जोडाइवाट ईटा वा ढुंगाको गारो
    - ७.१.२ ढलाई गर्ने काम
    - ७.१.३ सुख्खा ढुंगाको गारो
    - ७.१.४ ग्याबियन बाकसमा ढुंगाभर्ने काम
    - ७.१.५ माटोको काम खन्ने पुर्ने
  - ७.२ सिंचाई प्रणालीको मर्मत सम्भार
    - ७.२.१ नियमित मर्मत संभार
    - ७.२.२ आकस्मिक मर्मत संभार
    - ७.२.३ मर्मत सम्भार योजना तर्जुमा
  - ७.३ समुदायबाट हूने निर्माण तथा मर्मत कार्य
    - ७.३.१ निर्माण सामग्री तथा औजार
    - ७.३.२ दक्ष कामदारले गरेको काम र खर्चको विवरण
    - ७.३.३ जन सहभागिताबाट भएको काम र खर्चको विवरण
    - ७.३.४ वातावरणीय पक्ष
    - ७.३.५ योजना सुपरिवेक्षण (प्राविधिक र सामाजिक)
    - ७.३.६ योजना सम्पन्न प्रतिवेदन
- ८. नीति नियम
  - ८.१ राष्ट्रिय कृषि नीति
  - ८.२ सिंचाई नीति
  - ८.३ सिंचाई नियमावली

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०